Vragen fractie PvdA Politieke Avond 9 februari 2021

Vragen

A.1 Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven
De fractie van de Partij van de Arbeid heeft een vraag:

- Kan het college het kader van de gemeenteraad beschrijven waaruit dit voorstel voortgekomen is?
  Het kader voor het voorgestelde beleid is:
  - *het landelijke VANG beleid huishoudelijk afval;*
  - *Het coalitieakkoord 2018:*
    Duurzaamheid

    Duurzaamheid is een belangrijk maatschappelijk thema. Bewustwording van de samenleving is daarbij de eerste belangrijke stap. We gaan op dit thema verder met het programma circulaire economie. Als initiator en aanjager gaan we aan de slag met de drie belangrijke pijlers: namelijk de energietransitie, de grondstoffentransitie en de klimaatadaptatie. We gaan op dit terrein werken met een aantal pilots. We willen het Liemerse energieloket toegankelijker maken en invulling geven aan de voorbeeldfunctie die wij als gemeente hebben met de gemeentelijke gebouwen.

    We willen op dit onderwerp deze raadsperiode, samen met de raad en onze inwoners en partners, realistische doelstellingen formuleren die verder reiken dat de 4 jaar van dit akkoord.
  - *het programma Circulaire Economie (samen met Westervoort), het grondstoffenplan valt binnen het onderdeel grondstoffentransitie/circulariteit;*
  - *In de voorjaarsnota 2018 is budget beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een ambitiedocument dat richting geeft naar de vermindering van restafval, aansluitend bij het speerpunt circulaire economie en landelijke doelstellingen.*
  - *de evaluatie van het beleid 2015 – 2018;*
  - *drie bijeenkomsten met de raad, tijdens het planproces.*

- In het raadsvoorstel staat: "Uit de inwonersparticipatie blijkt juist dat er meer behoefte is aan goede informatie en communicatie."

  Welke informatie en communicatie werd er gemist en hoeveel inwoners hebben hier om gevraagd?
  In de antwoorden op de enquête werd vooral aangegeven dat er behoefte was aan voorlichting over "wat waar hoort". Duidelijke uitleg over scheidingsregels

PMD en GFT. En, duidelijk aangeven wat er met de gescheiden ingezamelde grondstoffen wordt gedaan.
(zie ook pagina 14, 15 en 16 van de Enigma Rapportage, resultaten bewonersonderzoek).
Duidelijke en eenduidige informatie was ook een item tijdens de bijeenkomsten met inwoners en klankbordgroep.

- In het raadsvoorstel staat: "De belangrijkste interventie om te komen tot een afname van het restafval (en een betere afvalscheiding) bestaat uit een combinatie van een tweetal interventies: verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1 keer per 4 weken en verhogen tarief lediging restafval.".

  Welke studies of bronnen onderbouwen deze stelling?
  Onder andere de Benchmark huishoudelijk afval (peiljaar 2019) en gegevens van VANG Huishoudelijk Afval. Ervaringen bij verschillende Nederlandse gemeenten.

- Onder Argumenten 3.2 staat: "Ongeveer 55% van de huishoudens heeft geen bezwaar tegen een verlaging naar 1 maal per 4 weken.".

  Hoe is dit percentage berekend? Aangezien niet alle huishoudens mee hebben gedaan met de enquête. Wat is het juiste percentage van huishoudens die geen bezwaar hebben tegen een verlaging naar 1 maal per 4 weken legen?
  Het betrof een representatieve steekproef met een goede respons op basis waarvan representatieve uitspraken gedaan kunnen worden (zie rapportage Enigma 1. Onderzoeksverantwoording). Daarnaast blijkt dat in 2020 ruim 56% van de huishoudens in de gemeente Duiven de container 13 keer of minder heeft aangeboden (dus 1 maal in de 4 weken of minder).

- Uit het raadsvoorstel blijkt dat er jaarlijks (€ 3,- keer € 10.555,- huishoudens) € 31.665,- en eenmalig € 20.000,- aan financiële middelen nodig is voor communicatie. Hoe en wat gaat u voor dit enorme bedrag communiceren? Welke studie of bron geeft aan dat communicatie daadwerkelijk zorgt voor gedragsverandering bij het scheiden van afval?
  Binnen het programma VANG Huishoudelijk Afval is zeer veel aandacht voor communicatie. Op basis van studies van Rijkswaterstaat, het kennisinstituut Duurzaam Verpakken en anderen, zijn er communicatie programma's ontwikkeld. Daarnaast willen we graag aansluiten bij het communicatie programma dat in Westervoort zal worden ontwikkeld.
  Het eenmalige bedrag is voor de communicatie/begeleiding van de interventie verlaging inzamelfrequentie . Het structurele bedrag (niet in het zelfde jaar, maar vanaf 2022) voor alle andere ontwikkeling en inzet van communicatie om mensen bewuster te maken en te motiveren afval nog beter te scheiden. Structureel aandacht voor de afvalstromen, wat er wel en niet bij mag bijvoorbeeld. Maar ook inzicht geven in wat er in het recycleproces gebeurt.
  In de huidige begroting is €15.000,- opgenomen. Deze gelden worden vooral besteed aan de afvalapp/Afvalwijzer. En dan is het budget daarmee zo goed als op.

- Hoe valt het principe "De vervuiler betaalt" nog te rijmen met toekomstige plannen om een circulaire economie, waarin iedere stroom van afval weer als grondstof dient, te bewerkstelligen? Graag een reflectie hierop.

Het restafval dat wordt aangeboden voor verbranding kan niet meer in de circulaire economie gebruikt worden. Door het laten betalen voor de restafvalstroom worden inwoners gemotiveerd om grondstoffen gescheiden te houden en in de circulaire economie in te brengen.

- Wat is de analyse van de afvalstroom uit de openbare prullenbakken en het zwerfafval of meldingen van zwerfafval (via de fixi app)? Welke soorten afvalstromen zijn hieruit te destilleren? Hoe verhoudt dit resultaat zich tot de normale afvalstroom via de grijze container?
  Anders gezegd wordt er niet meer grijs afval in de openbare prullenbakken gevonden dan verwacht of ingeschat werd? Op basis van welke studie of bron kan worden aangetoond dat een verlaging van de ophaalfrequentie en de verhoging van het tarief er niet voor gaat zorgen dat er onwenselijke afval stromingen gaan ontstaan door afval dumping, verbranding, via de openbare prullenbakken of andere niet gewenste manieren van afval verwijdering.

  Uit de recent (25 januari 2021) verschenen rapportage over diftar (door IPRNormag in opdracht van Rijkswaterstaat) staat over dumpingen:

  > *"Leidt diftar tot meer ontwijkgedrag zoals afvaldumpingen of zwerfafval? Hoewel harde cijfers ontbreken blijkt dat over het geheel de omvang van deze ongewenste ontwijkroutes relatief beperkt is. De angst blijkt vaak groter dan hoe het in werkelijkheid uitpakt. Er zijn ook maatregelen die vooraf getroffen of voorbereid kunnen worden waarmee ongewenst ontwijkgedrag zo veel mogelijk wordt voorkomen. Ook kunnen de problemen worden beperkt door de inzet van communicatie en handhaving. Soms moet er (vaak tijdelijk en op enkele kwetsbare locaties) extra reiniging werkzaamheden worden uitgevoerd.*

  Het afval uit de openbare prullenbakken wordt niet geanalyseerd. Zwerfafval is afval dat in de openbare ruimte vrijkomt (geen huishoudelijk afval). Dumping van huishoudelijk afval in bijvoorbeeld openbare prullenbakken of bijgeplaatst bij ondergrondse containers vindt plaats, echter niet in verontrustende mate.

- Waarom ontbreken alternatieven in het voorstel? Hierdoor is er voor de gemeenteraad alleen maar de optie om "bij het kruisje te tekenen". Waarom is er geen analyse gemaakt om het afval te scheiden bij de verwerker of afvalstromen anders in te richten met meer een focus richting circulaire economie. Wat zijn andere alternatieven, behalve afval scheiden bij de verwerker, om het scheidingspercentage te verhogen, dan de genoemde verhoging van het tarief en de verlaging van de afval frequentie?
  Dit is het voorstel dat wij uiteindelijk doen, op basis van de servicedriehoek (afweging kosten, milieu, service), benchmarkgegevens en ervaringen van andere gemeenten

  Tijdens het planproces is de Raad meegenomen in de te onderzoeken scenario's. Op basis daarvan is ook gekeken naar: verhogen frequentie inzameling GFT en PMD. Zie ook hoofdstuk 8 Grondstoffenplan. Er zal later gekeken worden naar de inzameling van Oud Papier en Karton, met 2Switch zal gekeken worden naar optimalisatie van het textiel. Op middellange termijn zullen we de mogelijkheid van een Circulair Ambachtscentrum onderzoeken.

  Er is ook gekeken naar de mogelijkheden van nascheiding. Belangrijk is om aan te geven dat nascheiding uitsluitend mogelijk is voor PMD. GFT, Oud Papier, Textiel

en glas zullen altijd nog gescheiden ingezameld moeten worden(bronscheiding). De techniek van nascheiding wordt al op meerdere plekken in Nederland toegepast en is vooral geschikt voor gemeenten met veel hoogbouw (waar scheiden van PMD in huis lastiger is). Belangrijk is ook om te vermelden dat de nascheidingsinstallatie ongeveer 25 kilo per inwoner aan PMD uit het restafval kan halen. Door bronscheiding wordt in de gemeente Duiven in 2019 al 28 kilo PMD per inwoner ingezameld (in 2020 ca. 29,5 kilo). Kiezen voor nascheiding zou dus voor de gemeente Duiven achteruitgang betekenen. Nascheiding wordt toegepast in de gemeenten in het noorden van Nederland (Friesland) waar men vanaf het begin van de kunststof inzameling voor nascheiding heeft gekozen. En in grote steden, waar de PMD inzameling veel minder succesvol was en men vaak onder de 10 kilo per inwoner per jaar inzamelde.

- Wat gebeurt er met ons plastic afval? Wordt dit verwerkt in Nederland of wordt dit verkocht aan andere landen zoals India, Maleisië of Indonesië?
  Het Nederlandse huishoudelijk plastic afval wordt verwerkt in Nederland en Duitsland.

- Welke plannen worden er nog meer ontwikkeld om inwoners verder te helpen met het scheiden van afval en de eerste stappen te maken naar een circulaire economie, waarbij afval een grondstof gaat worden?
  Samen met de gemeente Westervoort loopt het programma voor de circulaire economie. Onder andere via de website: https://www.samen1nergie.nl
  Daar is onder andere informatie te vinden over voorkomen van voedselverspilling, het inleveren van medicijnresten, filmpjes hoe inwoners zich inzetten voor duurzaamheid en de circulaire economie.